

УДК 159.955:133.4

DOI <https://doi.org/10.30970/PS.2026.27.24>

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ МАГІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ЗВО В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Єлизавета Тимошук

*Національний університет «Острозька академія»
вул. Семінарська, 2, м. Острог, Україна, 35800
<https://orcid.org/0000-0002-0619-6724>
e-mail: yelyzaveta.tymoshchuk@oa.edu.ua*

Софія Сікорська

*Національний університет «Острозька академія»
вул. Семінарська, 2, м. Острог, Україна, 35800
<https://orcid.org/0009-0001-9168-7623>
e-mail: sikorskasofia611@gmail.com*

У статті здійснено теоретико-емпіричне дослідження особливостей прояву магічного мислення студентської молоді в умовах тривалої соціальної невизначеності, зумовленої воєнними діями на території України. Актуальність проблеми обґрунтовано зростанням психоемоційної дестабілізації населення та поширенням ірраціональних форм інтерпретації реальності в умовах хронічного стресу. Підкреслено, що період ранньої дорослості, на який припадає навчання у закладі вищої освіти, є нормативно кризовим етапом розвитку, а за умов війни ускладнюється додатковими чинниками невизначеності, що підсилює потребу у психологічних компенсаторних механізмах.

Теоретичний аналіз засвідчив, що магічне мислення розглядається сучасними науковцями як багатовимірний когнітивний феномен, пов'язаний із взаємодією інтуїтивної та раціональної систем обробки інформації, а також із комплексом ірраціональних вірувань особистості. Воно може виконувати як адаптивну функцію (зниження тривоги, відновлення суб'єктивного відчуття контролю), так і мати потенційно дезадаптивні наслідки.

Емпіричне дослідження проведено на вибірці з 70 студентів закладів вищої освіти. Використано психодіагностичний інструментарій для вимірювання магічного мислення, раціонально-інтуїтивного стилю прийняття рішень, інтолерантності до невизначеності та ірраціональних особистісних вірувань. Статистична обробка даних здійснювалася із застосуванням коефіцієнта рангової кореляції Спірмена та експлораторного факторного аналізу.

Встановлено, що позитивний вектор магічного мислення має статистично значущі прямі зв'язки з інтуїтивною залученістю та інтуїтивною здатністю, а також із низькою фрустраційною толерантністю та умовною самоцінністю. Інтегральний показник магічного мислення демонструє слабкий обернений зв'язок із раціональною залученістю. Факторний аналіз дозволив виокремити трьохфакторну модель, у якій раціональний стиль прийняття рішень функціонує як автономна когнітивна структура, тоді як магічне мислення утворює спільний фактор із ірраціональними віруваннями особистості. Інтолерантність до невизначеності формує окремий фактор, водночас корелюючи з комплексом магічного мислення та ірраціональних переконань.

Отримані результати дають підстави розглядати магічне мислення як компенсаторний психологічний механізм, що активізується у студентів із домінуванням інтуїтивного стилю мислення, вразливою самооцінкою та низькою толерантністю до фрустрації в умовах тривалої невизначеності. Практичне значення дослідження полягає у можливості використання результатів для розроблення

© Єлизавета Тимошук, Софія Сікорська, 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

ISSN 2522-1876 (Print), ISSN 2663-4465 (Online)

програм психологічної підтримки студентської молоді, спрямованих на розвиток раціональної рефлексії, підвищення фрустраційної толерантності та формування конструктивних стратегій подолання стресу.

Ключові слова: магічне мислення, ірраціональні вірування, інтолерантність до невизначеності, інтуїтивний стиль мислення, студентська молодь, психологічна адаптація.

Постановка проблеми. Тривала соціальна невизначеність, спричинена воєнними подіями в Україні, істотно трансформувала психоемоційний стан суспільства, актуалізувавши хронічний стрес, тривогу щодо майбутнього та потребу у відновленні суб'єктивного відчуття контролю. Особливо вразливою до цих впливів є студентська молодь, яка перебуває на етапі ранньої дорослості – періоді професійного та особистісного самовизначення. За умов ускладненого життєвого планування та дефіциту передбачуваності зростає ймовірність активізації компенсаторних когнітивних механізмів, зокрема магічного мислення, що може виконувати як адаптивну функцію зниження тривоги, так і створювати ризики закріплення ірраціональних переконань. Попри наявність досліджень магічного мислення в контексті інших кризових періодів, проблема його прояву серед студентів в умовах воєнної невизначеності залишається недостатньо емпірично вивченою, що зумовлює актуальність даної роботи. У 2023 році 66 % населення України повідомили про суттєву дестабілізацію психоемоційного стану з часів початку повномасштабного вторгнення (дані, оприлюднені Київським міжнародним інститутом соціології), А. Грушшевський зазначає що подібні затяжні умови невизначеності є вдалим підґрунтям для поширення магічного мислення. У 2024 році було проведено дослідження, яке показало сучасний рівень схильності суспільства до магічного мислення – майже половина респондентів виявляють схильність до віри хоча б в одну з досліджуваних категорій [9]. Інший аналіз показав, що 60 % провідних медіаресурсів систематично викладають на своїх сторінках матеріали езотеричного спрямування, а огляд динаміки запитів за 12 місяців демонструє стабільно високе зацікавлення споживачів до осіб різного роду езотеричних практик [7]. Подібне дослідження, але серед студентів було проведене, проте у 2020 році, важливо зазначити, що це був час пандемії, яку також можна охарактеризувати як таку, що провокує умови невизначеності, проте більш недавнього дослідження, зосередженого саме на студентах і умовах невизначеності, спровокованих воєнними діями росії проти України, нами знайдено не було [2]. Важливо розуміти, що студентська молодь потребує уваги наукової психологічної спільноти, оскільки період навчання у закладі вищої освіти припадає на етап ранньої дорослості, яку також прийнято називати кризою 20 років, коли особа вирішує складні завдання професійного самовизначення, сепарації від батьків та побудови власного плану життя. В умовах війни цей нормативний віковий процес суттєво ускладнюється тотальною невизначеністю [10; 12]. Студенти опинилися в ситуації, де планування майбутнього стає надскладним завданням, а академічні вимоги накладаються на необхідність адаптуватися до воєнних реалій, що змушує їх психіку вдаватися як до адаптивних так і до дезадаптивних стратегій боротьби зі стресом, в тому числі і до магічного мислення, що продукує закономірний науковий інтерес до вивчення даної теми.

Метою статті є дослідження прояву магічного мислення студентської молоді в умовах невизначеності.

Виклад основного матеріалу. Магічне мислення – це когнітивний феномен, який активно досліджують зарубіжні та українські науковці. Л. Леві-Брюль та З. Фройд розглядали магічне мислення як архаїчний елемент, що втратив актуальність в сучасному раціональному суспільстві [13; 15]. О. Свідерська та М-В. Дидів, крім того, пишуть, що магічне мислення функціонує як багатогранний психологічний механізм, і слугує механізмом захисту, даючи людині можливість дистанціюватися через уяву та мрії, а також стає

способом делегування відповідальності, коли наслідки вчинків припиуються «долі» чи фатуму [9]. Деякі дослідники відзначають адаптивну функцію магічного мислення, нагомість І. Баграк, пише про прямі негативні наслідки, які включають в себе легітимізацію насильства та радикалізацію суспільних настроїв, що за певних умов трансформується у фанатизм або навіть терористичні загрози. Крім того, у медичному контексті, подібне ірраціональне мислення сприяє популяризації нетрадиційних і недоказових методів лікування [2].

Д. Лавриненко, В. Завірюха та О. Балашевич пишуть про те, що це когнітивне явище, притаманне тим, хто не потребує раціональних причин для віри у наявність причинно-наслідкових зв'язків там, де не було виявлено достовірних доказів їх наявності. Автори зазначають, що в умовах невизначеності люди частіше вдаються до магічних інтерпретацій задля відновлення відчуття безпеки, а також пишуть про те, що магічне мислення часто базується на інтуїтивних припущеннях, а не на раціональних та об'єктивних відомостях [7]. Цікавим також є підхід до магічного мислення, який розглядає Дж. Рейзел, дослідниця пише про когнітивні моделі магічного мислення, що полягають у двох системах, які можна описати як інтуїтивна (яка працює швидко та автоматично) та раціональна (яка працює повільно та аналітично). Роль раціональної системи полягає в тому, щоб слідкувати за висновками інтуїтивної та виправляти їх в разі помилки. Важливим у роботі дослідниці є те, що вона підкреслює той факт, що магічне мислення притаманне навіть освіченим, розумним та емоційно стабільним дорослим і виділяє серед його чинників раціоналізацію, сильну інтуїцію та низьку ціну дії [16]. Важливо також зазначити, що такі вчені як Ю. Котова та Ю. Недайдба розглядають інтуїцію як один із важливих характеристик, необхідних тим, хто, як і сучасні студенти, перебуває в умовах невизначеності тривалий час [6]. Є. Тимошук, В. Любомирський та І. Бруйка пишуть про те, що в умовах дефіциту релевантної інформації (що є характерним для умов невизначеності) люди схильні до інтегрованого застосування як раціональних так і інтуїтивних ресурсів [11].

Подібний механізм до магічного мислення мають також ірраціональні вірування, які в свій час досліджували А. Бек та А. Елліс, а в сучасності – У. Гуменок. Дослідники зазначають, що ірраціональні вірування є когнітивними структурами, які стають на заваді для адаптації особистості і формуються на основі алогізмів та перекручень реальності [4; 5]. Крім того, С. Хомин, А. Широка, Т. Завада та І. Пелех дослідили, що ірраціональні вірування є одним з основних чинників, що впливають на відмову людей від вакцинування [13]. Ю. Алексеева в свою чергу розглядаючи різні форми віри відносить до ірраціональних вірувань забобони, які інші дослідники відносять до форм магічного мислення, що дає підстави досліджувати ці дві структури поруч [1].

Методологія. Базою нашого дослідження стали 70 студентів закладів вищої освіти Рівненської та Львівської областей, які навчаються на таких спеціальностях як: психологія, філологія, комп'ютерні науки, кіберкультура, право, PR, маркетинг, міжнародні відносини, лінгвістика, педагогіка, гірництво, художнє скло, менеджмент, архітектура та громадське здоров'я, з 1 по 5 курс, середній вік яких становив 19,83. Опитування проводилось впродовж лютого 2026 року на платформі Google Forms і було повністю добровільним. Теоретичними методами дослідження є аналіз, синтез, узагальнення, систематизація наукового доробку, а емпіричними – тест-опитувальник «Шкала магічного мислення» (Magical Thinking Scale MTF Scale) Р. Накама та А. Ошіо, яка оцінює два вектори: «позитивний» (переконання, що позитивні думки призводять до позитивних наслідків) та «негативний» (віра в те, що негативні думки спричиняють негативні події) вектори магічного мислення. «Опитувальник раціонально-інтуїтивного стилю прийняття рішень»

(Rational-Experiential Inventory, REI-40) Р. Епстайн, що має дві основні сфери – «раціональність», яка містить в собі шкали «раціональна здатність» (впевненість у власних логічних здібностях) та «раціональна залученість», (схильність використовувати логічний аналіз), а також «інтуїтивність», яка містить в собі шкали «інтуїтивна здатність» (довіра до власної інтуїції), та «інтуїтивна залученість» (схильність покладатися на відчуття). «Шкала інтолерантності до невизначеності» (Intolerance of Uncertainty Scale, IUS-12) в модифікації Г. Громової, що містить шкали: «прогностична тривога» (страх і тривога щодо майбутнього) та «гнітюча тривога» (гальмування дій у ситуаціях невизначеності). «Скорочений опитувальник особистих вірувань» (Short SPB) модифікація П. Ватсона та ін, яка містить шкали «низька фрустраційна толерантність» (нездатність витримувати дискомфорт), «повинність» (вимогливість до себе та світу), та «самоцінність» (умовність самооцінки). Математично-статистичні методи: коефіцієнт рангової кореляції Спірмена; експлораторний факторний аналіз (метод головних осей, обертання Promax).

Результати. Було проведено перевірку показників з усіх використаних методик на відповідність закону нормального розподілу. Результати дали підстави використати коефіцієнт рангової кореляції Спірмена для виокремлення взаємозв'язків між шкалами методик.

Статистично значущі результати кореляційного аналізу ($N=70$)

Шкали	Позитивний вектор магічного мислення	Інтегральний показник магічного мислення
Інтуїтивна залученість	0,376**	–
Інтуїтивна здатність	0,309**	–
Раціональна залученість	–	–0,244*
Низька толерантність до фрустрації	0,375**	–
Самоцінність	0,274*	–

Примітка – ** – зв'язок на рівні 1 % ($p < 0,01$); * – на рівні 5 % ($p < 0,05$)

Як показано на таблиці, позитивний вектор магічного мислення має помірний прямо пропорційний зв'язок з інтуїтивною залученістю та інтуїтивною здатністю, що може свідчити про те, що студенти, які схильні довіряти своїй інтуїції та передчуттям частіше проявляють схильність до магічного мислення. Натомість, загальний показник магічного мислення має слабкий, обернено пропорційний взаємозв'язок із раціональною залученістю, що може свідчити про антагонізм між цими двома структурами, тобто люди, більш схильні до раціонального ухвалення рішень проявляють дещо меншу схильність до магічного мислення. Позитивний вектор магічного мислення, крім того, має помірний, прямо пропорційний взаємозв'язок зі шкалою низької фрустраційної толерантності, це може свідчити про те, що більш схильними до магічного мислення виявляються студенти, які мають труднощі з перенесенням дискомфорту та життєвих перешкод. Також, шкала позитивного вектору магічного мислення має слабку прямо пропорційну кореляцію з зі шкалою самоцінності, що може свідчити про те, що студенти, які більш схильні ставити власну гідність у залежність від зовнішніх успіхів більш схильні до прояву магічного мислення, ніж їхні колеги, з нижчими показниками по цій самій шкалі.

Наступним було проведено факторний аналіз, після попередньої перевірки показників КМО. Виділено трьохфакторну модель, що пояснює 45,5 % дисперсії.

До першого фактору ввійшли дві шкали з опитувальника стилю прийняття рішень (REI-40): раціональна залученість (0,854) та раціональна здатність (0,853), які пояснюють 25,8 % дисперсії. Цей фактор презентує раціональну систему за Епстайном. Його

відокремленість може свідчити про те, що аналітичний стиль прийняття рішень є автономною когнітивною структурою, яка не перетинається з іншими дослідженими конструктами. Студент може мати високий рівень раціональності, але це не виключає можливості використання магічного мислення в стресових ситуаціях.

До другого за значимістю фактору віднесені змінні зі шкал магічного мислення, та ірраціональних особистісних вірувань, які пояснюють 20,8 % дисперсії: низька фрустраційна толерантність (0,653); самоцінність (0,604); позитивний вектор магічного мислення (0,584); повинність (0,403) та негативний вектор магічного мислення (0,308). Шкали магічного мислення увійшли до одного структурного блоку з ірраціональними віруваннями особистості, що може свідчити про те, що магічне мислення може виступати для студентів певною формою психологічного захисту, яке проявляється у студентів, що мають вразливу самооцінку, високу вимогливість до себе та світу, а також, низький рівень здатності толерувати фрустрацію.

Третій фактор представлений шкалами з опитувальника інтолерантності до невизначеності (IUS-12), які пояснюють 14,6 % дисперсії: гнітюча тривога (0,742) та прогностична тривога (0,712). Хоча інтолерантність до невизначеності виділилися в окремий фактор, аналіз кореляції між факторами показав її зв'язок із Фактором 2 (0,342), що може означати, що високий рівень інтолерантності до невизначеності, яка містить в собі, перш за все тривогу, може виступати як емоційне тло, на якому проявляється комплекс із магічного мислення та ірраціональних вірувань

Результати дослідження демонструють, що прояв магічного мислення пов'язаний з домінуванням інтуїтивного когнітивного стилю ухвалення рішень та може слугувати компенсаторним механізмом для осіб з низькою толерантністю до фрустрації та вразливою самооцінкою. Раціональний когнітивний стиль при цьому, функціонує здебільшого автономно і не завжди блокує прояви магічного мислення в емоційно значущих ситуаціях.

Висновки. Теоретичний аналіз проблеми засвідчив, що магічне мислення є складним когнітивним феноменом, який не зводиться до архаїчних форм свідомості, а інтегрується в сучасні механізми психологічної регуляції поведінки в умовах невизначеності. Воно функціонує на перетині інтуїтивних процесів, ірраціональних вірувань та особистісних характеристик, виконуючи як компенсаторну, так і потенційно дезадаптивну роль. Емпірично встановлено, що позитивний вектор магічного мислення у студентської молоді статистично значуще пов'язаний з інтуїтивною залученістю та інтуїтивною здатністю, що підтверджує його опосередкованість домінуванням інтуїтивного когнітивного стилю. Водночас інтегральний показник магічного мислення має обернений зв'язок із раціональною залученістю, що свідчить про частковий антагонізм між аналітичним способом обробки інформації та схильністю до магічних інтерпретацій. Доведено, що магічне мислення структурно інтегрується з ірраціональними особистісними віруваннями – низькою фрустраційною толерантністю, умовною самоцінністю та установками «повинності». Це дозволяє розглядати його як елемент ширшого когнітивно-емоційного комплексу, характерного для осіб із підвищеною вразливістю до стресу та внутрішньою напругою. Інтолерантність до невизначеності, представлена прогностичною та гнітючою тривогою, утворює окремий фактор, проте корелює з блоком магічного мислення та ірраціональних переконань. Це дає підстави інтерпретувати тривогу як емоційне підґрунтя, на якому актуалізуються магічні інтерпретації реальності як спосіб відновлення суб'єктивного відчуття контролю. Отримані результати підтверджують, що в умовах тривалої соціальної нестабільності магічне мислення може виконувати функцію психологічного захисту, знижуючи інтенсивність переживання невизначеності. Водночас його закріплення як провідної стратегії осмислення подій створює ризики формування дезадаптивних когнітивних схем, зниження критичності мислення та посилення

залежності від зовнішніх атрибутів. Практичне значення дослідження полягає у визначенні напрямів психолого-педагогічного супроводу студентської молоді, зокрема розвитку раціональної рефлексії, підвищення фрустраційної толерантності, формування зрілої самооцінки та навичок конструктивного прийняття рішень в умовах невизначеності.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розширенні вибірки, вивченні гендерних та професійних відмінностей проявів магічного мислення, а також у розробленні та апробації програм профілактики дезадаптивних форм ірраціонального мислення в умовах тривалого суспільного стресу.

Список використаної літератури

1. Алексеева Ю. А. Класифікація форм і видів віри особистості. *Проблеми сучасної психології*. 2015. Вип. 28. С. 21–35.
2. Батрак І. І. Аналіз структури магічного мислення і вираженості магічного світогляду у студентів-медиків. *Актуальні питання неврології та психіатрії*: зб. тез доп. Наукової конференції студентів ЗДМУ – 2021, м. Запоріжжя, 2021 р. Запоріжжя, 2021. С. 20–21.
3. Грушецький А. Сприйняття астрології, екстрасенсорних здібностей та тарології серед населення України: пресреліз КМІС за результатами власного опитування. *Київський міжнародний інститут соціології*: вебсайт. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1389&page=1> (дата звернення: 30.01.2026).
4. Гуменюк У. І. Ірраціональні вірування людини як когнітивні утворення. *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка»*. 2010. Вип. 14. С. 120–131.
5. Гуменюк У. І. Особливості ірраціональних вірувань акмеперіоду людини залежно від домінуючої психологічної функції та загальної установки свідомості. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2011. Вип. 2. С. 50–66.
6. Котова Ю. В., Недайбіда Ю. П. Особливості толерантності до невизначеності особистості при прийнятті рішення під впливом випадкових факторів у точці біфуркації. *Актуальні проблеми психології: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Серія: Загальна психологія. Історична психологія. Етнічна психологія*. 2013. Т. 9. Вип. 7. С. 167–173.
7. Лавриненко Д., Завірюха В., Балашевич О. Шкала магічного мислення (MTF Scale): українськомовна адаптація та психометрична оцінка. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2025. Вип. 25. С. 77–87. DOI: 10.30970/PS.2025.25.9
8. Машкова Я. Магічне мислення, клікбейт і фейки. Хто виграє в астрологічній битві?. Інститут масової інформації: вебсайт. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/magichnemyslennya-klikbejt-ta-fejky-hto-vygraye-v-astrologichnij-bytvi-i61285> (дата звернення: 30.01.2026).
9. Свідерська О. І., Дидів М.-В. В. Психологічні особливості формування магічного мислення. *Вісник Національного університету оборони України*. 2020. № 4 (57). С. 104–110. DOI: 10.33099/2617-6858-2020-57-4-104-110
10. Сушенцева Д. О., Лич О. М. Проблема ментального здоров'я студентів в умовах невизначеності. *Психологічні засади збереження ментального здоров'я учасників освітнього процесу*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 8-9 жовт. 2024 р. Вінниця, 2024. С. 511–516.
11. Тимошук Є. А., Бруйка І. С., Любомирський В. О. Роль інтуїції в структурі саморегуляції в умовах невизначеності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія» 2022. № 15. С. 52–61. DOI: 10.25264/2415-7384-2022-15-52-61
12. Тимошук Є. А., Каламаж Р. В. Особливості саморегуляції майбутніх учителів в умовах невизначеності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Психологія». 2025. № 18. С. 86–96. DOI: 10.25264/2415-7384-2025-18-86-96

13. Фройд З. Тотем і табу : психологія первісної культури та релігії / пер. з англ. М. Юрченко. Київ : SBA Print, 2025. 180 с.
14. Хомин, С., Широка, А., Завада, Т., Пелех, І. Ірраціональні переконання, віра у теорії змови та страх вакцинації: психологічний портрет осіб, які відмовляються вакцинуватися проти COVID-19. *Габітус*. 2022. Вип. 38. С. 166–173. DOI: 10.32843/2663-5208.2022.38.28
15. Lévy-Bruhl L. *Revival: Primitive Mentality* (1923). London : Routledge, 2018. 458 p.
16. Risen, J. L. Believing what we do not believe : Acquiescence to superstitious beliefs and other powerful intuitions. *Psychological Review*. 2016. Vol. 123. № 2. P. 182–207.

THE FEATURES OF MAGICAL THINKING MANIFESTATION AMONG UNIVERSITY STUDENTS IN THE FACE OF UNCERTAINTY

Yelyzaveta Tymoshchuk

*Senior Lecturer, PhD in Psychology
The National University of Ostroh Academy
2, Seminarska Str., Ostroh, Ukraine, 35800
<https://orcid.org/0000-0002-0619-6724>
e-mail: yelyzaveta.tymoshchuk@oa.edu.ua*

Sophia Sikorska

*National University Ostroh Academy
2, Seminarska Str., Ostroh, Ukraine, 35800
<https://orcid.org/0009-0001-9168-7623>
e-mail: sikorskasofia611@gmail.com*

The article presents a theoretical and empirical study of the manifestations of magical thinking among university students under conditions of prolonged social uncertainty caused by the ongoing war in Ukraine. The relevance of the topic is substantiated by the growing psycho-emotional destabilization of the population and the increasing prevalence of irrational interpretations of reality in a context of chronic stress. It is emphasized that early adulthood, which typically coincides with higher education, represents a normatively crisis-prone developmental stage; under wartime conditions, it is further complicated by additional factors of uncertainty, thereby intensifying the need for psychological compensatory mechanisms.

The theoretical analysis demonstrates that contemporary scholars conceptualize magical thinking as a multidimensional cognitive phenomenon associated with the interaction between intuitive and rational information-processing systems, as well as with a complex of irrational personal beliefs. Magical thinking may serve both adaptive functions (such as anxiety reduction and restoration of a subjective sense of control) and potentially maladaptive ones.

The empirical study was conducted on a sample of 70 university students. Psychodiagnostic instruments were employed to assess magical thinking, rational–intuitive decision-making style, intolerance of uncertainty, and irrational personal beliefs. Statistical data analysis included Spearman’s rank-order correlation coefficient and exploratory factor analysis.

The findings indicate that the positive dimension of magical thinking demonstrates statistically significant positive correlations with intuitive engagement and intuitive ability, as well as with low frustration tolerance and conditional self-worth. The overall index of magical thinking shows a weak negative correlation with rational engagement. Factor analysis yielded a three-factor model in which the rational decision-making style functions as an autonomous cognitive structure, whereas magical thinking forms a shared factor with irrational personal beliefs. Intolerance of uncertainty constitutes a separate factor, while simultaneously correlating with the complex of magical thinking and irrational cognitions.

The results provide grounds for interpreting magical thinking as a compensatory psychological mechanism that becomes activated in students characterized by a dominant intuitive thinking style, vulnerable self-esteem, and low frustration tolerance in conditions of prolonged uncertainty. The practical significance of the study lies in the potential application of its findings to the development of psychological support programs for students aimed at fostering rational reflection, enhancing frustration tolerance, and promoting constructive stress-coping strategies.

Key words: magical thinking, irrational beliefs, intolerance of uncertainty, intuitive thinking style, university students, psychological adaptation.

Дата першого надходження статті до видання: 17.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 18.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026